

Covid 19'un Üniversite Öğrencileri ve Ders Notları Üzerine Etkisi

The Effect of Covid 19 on University Students and Class Grades

Zeynep Feride Olcay^{1*}, Ahmet Ebrar Sakallı²

¹Istanbul Aydın Üniversitesi, ABMYO, İş Sağlığı ve Güvenliği, İstanbul, Türkiye. ²Istanbul Aydın Üniversitesi, ABMYO, İş Sağlığı ve Güvenliği, İstanbul, Türkiye

Orcid: Z.F. Olcay (0000-0001-5720-7350), A.E. Sakallı (0000-0003-0445-0722)

Özet: COVID-19 pandemisi sürecinde virüsün yayılmasını önlemek için birçok tedbir alınmıştır. Alınan tedbirler doğrultusunda insanların günlük hayatlarında önemli değişiklikler yaşanmıştır. Pandemiden en fazla etkilenen gruplardan biri olduğu düşünülen üniversite öğrencileri üzerinde üniversitelerde yüz yüze eğitimden online eğitime geçilmesi de bazı sorunları beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin COVID-19 korku düzeyleri tanılayıcı değişkenlere göre karşılaştırılarak incelenmiştir. Ayrıca katılımcıların COVID-19 korku düzeylerinin yıl sonu not ortalamalarına etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. İki bölümden oluşan anket İstanbul'da bulunan üç vakıf üniversitesinde 4 yıllık İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Bölümü, 2 yıllık İSG Programı ile mühendislik fakültesinden 120 öğrenciye uygulanmıştır. Analizler için SPSS 25.0 istatistik paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre katılımcıların COVID-19 korkusu orta düzeyde saptanmıştır. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi puanları ile akademik not ortalaması arasında yüksek düzeyde negatif yönlü bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. COVID-19 korkusu akademik not ortalamasındaki değişimin %50'sini açıklamaktadır. COVID-19 korkusu akademik not ortalamasını negatif yönde yordamaktadır. Dışarıda çift maske kullanan katılımcıların COVID-19 korkusu puan ortalaması dışarıda çift maske kullanmayan katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca COVID-19 geçiren ve geçirmeyen katılımcıların COVID-19 korkularının benzer olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19; Çalışma psikolojisi; COVID-19 korkusu; uzaktan eğitim; iş sağlığı ve güvenliği

Abstract: During the COVID-19 pandemic, many measures have been taken to prevent the spread of the virus. In line with the measures taken, there have been significant changes in people's daily lives. The transition from face-to-face education to online education in universities on university students, who are thought to be one of the groups most affected by the pandemic, has also brought some problems. In this study, the COVID-19 fear levels of university students were compared according to the diagnostic variables. In addition, it is aimed to examine the effect of the COVID-19 fear levels of the participants on their year-end grade point averages. The questionnaire consisting of two parts was applied to 120 students from the engineering faculty with a 4-year Occupational Health and Safety (OHS) Department, a 2-year OHS Program at three foundation universities in Istanbul. SPSS 25.0 statistical package program was used for analysis. According to the data obtained, the participants' fear of COVID-19 was found to be moderate. It has been revealed that there is a high level of negative correlation between the COVID-19 fear level scores of the students and their academic grade point average. Fear of COVID-19 explains 50% of the change in academic GPA. Fear of COVID-19 predicts academic grade point average negatively. The COVID-19 fear mean score of the participants who use double masks outside is significantly higher than the mean score of the participants who do not use double masks outside. In addition, it was observed that the COVID-19 fears of the participants who had and did not have COVID-19 were similar.

Key Words: COVID-19; work psychology; fear of COVID-19; online education; occupational health and safety

I. Giriş

İnsanlık tarihinde milyonlarca insanın hayatını kaybettiği birçok salgın hastalıkla karşılaşmıştır (Hays, 2005). İnsanoğlunun karşılaştığı tarihte en son salgın ise COVID-19 (Coronavirus Disease-2019) olmuştur. 2019

Aralık ayında, Çin'de nedeni tam olarak belirlenemeyen bir salgın olarak tespit edilmiş yeni tip koronavirüsün (COVID-19) (Huang vd., 2020) ölümcül bir hastalığa neden olduğu bilinmektedir (Zhou vd., 2020). COVID-19, Çin'de ve diğer ülkelerde çok hızlı bir biçimde yayılarak

* Corresponding author. Email: zeynepolcay@aydin.edu.tr

Geliş Tarihi / Received Date: 17.10.2021 — Kabul Tarihi / Accepted Date: 28.01.2022

doi: 10.32329/uad.1011062

akut bulaşıcı bir salgın haline gelmiştir (Bao vd., 2020; Shigemura vd., 2020). Bu salgın ortaya çıktıktan çok uzun bir süre geçmeden ülkemize de ulaşmıştır ve yalnızca solunum yolu enfeksiyonlarından kaynaklı ölüm riskini değil, aynı zamanda tüm dünyada ki insanlarda çok şiddetli psikolojik baskıya neden olmuştur (Xiao vd., 2020; Duan ve Zhu, 2020). Gerek fiziksel gerekse ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkilerinin çok fazla olduğu görülen, pandemik hastalık olan COVID-19 (Li vd., 2020), toplumda kaygı, endişe ve korkuya neden olmaktadır (Ahorsu vd., 2020).

Dünyada tüm ülkelerin etkilendiği COVID-19 pandemisi sürekli artan vaka sayılarına ve ölümlere neden olmaktadır. Bununla beraber kişilerin gerek kültürel gerekse sosyal yaşamlarında değişiklikler olmasına, yaşam tarzlarının farklılaşmasına sebebiyet vermiştir. Dünyadaki ülkelerde salgına karşı alınan önlemler benzer olmakla beraber ülkemizde de dünyada olduğu gibi uluslararası uçak seyahatlerinin iptal edilmesi, yüz yüze eğitimden online eğitime geçilmesi, evden yürütülmesi mümkün olan işlerin evden idare edilmesi, belirli saat ve günlerde sokağa çıkma yasağı, hayat eve sığar (HES) kodu uygulaması, maskesiz sokağa çıkma yasağı ve sosyal mesafe kuralları uygulanmıştır ve bir kısmı uygulanmaya devam etmektedir (Ayitay vd., 2020). Alınması gereken önlemlerle çok fazla sayıda insanın hayatlarını etkilemektedir ve insanlar evlerinde uzun süreler karantinada kalmışlardır (Brooks vd., 2020; Qiu vd., 2020). Karantina sürecinde hem dünya nüfusunun önemli oranını oluşturan hem de Türkiye'deki nüfusun yaklaşık olarak yüzde 17'sini meydana getiren Z kuşağı olarak ifade edilen gençler (Tekin ve Zorkun, 2019) pandeminin ortaya çıkardığı olumsuzlar ve yaşam tarzının değişmesinden en çok etkilenen gruplardan biri olmuştur. Üniversite öğrencilerinin mezuniyet sonrası istihdam ve kariyer planları, mesleklerinde yetkinlik kazanma ile yaşam standartlarını üst düzeyde tutabilecek iş bulabilme belirsizliği gibi birçok stres ve kaygı yaratabilecek etkenler bulunmaktadır. Eğitim de bu durumdan etkilenmiş ve yüz yüze eğitim yerine uzaktan eğitim modeli uygulanmaya başlamıştır. Uzun süren bu sürecin özellikle eğitim alanında korku ve endişeye sebep olduğu düşünülmektedir (Ceviz vd., 2020).

Tarih boyunca yaşanan salgınlar, savaşlar, doğal felaketler toplumsal anlamda korku, endişe ve kaygı oluşmasında önemli sebepler olarak görülmektedir. Günümüzde modernleşmeyle beraber risk altında bulunan toplumlar da çok sayıda can kaybına neden olan ve farklı versiyonlarıyla karşımıza çıkan salgın hastalıklarla korku ve kaygıyı küresel boyutta yaşamaktadır (Memiş Doğan ve Düzel, 2020). Sürekli yaşanan korku, kaygı veya stres, çarpıntı, göğüste sıkışma ve uykusuzluk gibi fiziksel işlevsel bozukluklara neden olabilir ve daha fazla ilerleme, anksiyete bozuklukları, depresyon bozuklukları, endokrin bozuklukları ve hipertansiyon gibi fiziksel ve zihinsel

hastalıklara yol açabilir (Lee vd., 2005; Shigemura vd., 2020).

COVID-19 pandemi sürecinde insanların geleceğe yönelik plan ve programlarında belirsizliğe yol açmıştır. Belirsizlik birey üzerinde güçlü bir stres yaratmaktadır (Bailey vd., 2009). Ayrıca belirsizlik, kaygı ve bulaşıcı hastalığın karakteristik bir unsuru olan korkuyu (Ahorsu vd., 2020; Pakpour ve Griffiths, 2020) da beraberinde getirmektedir (Sarı ve Dağ, 2009).

COVID-19 korkusunun öğrencilerin sosyal yaşamlarına olan olumsuz etkisinin bir kriteri de yüz yüze eğitimden online eğitime geçiştir. Yapılan çalışmalarda uzaktan çalışmanın motivasyon üzerinde olumsuz etkileri (Tuna ve Türkmendağ, 2021; Sönmez, 2020), üniversitelerde derslere katılmamak, dersleri online takip etmek öğrencilerin derslere karşı motivasyonunu da etkilediğinden, bu durumun öğrencilerin yıl sonu ders geçme notlarına olumsuz yansıdığı beklenmektedir.

2. Araştırmanın Amacı

COVID-19 pandemisinin Salgının yayılmasının devam etmesi ülke çapında okulların ve üniversitelerin açılışlarının ertelenmesi; 2020-2021 eğitim-öğretim yılında üniversitelerde uzaktan eğitimin gerçekleşmesi üniversite öğrencilerinin COVID-19 korku düzeylerinin yıl sonu not ortalamalarını üzerinde etkisi olacağı beklenmektedir. Bu nedenle araştırmada üniversite öğrencilerinin COVID-19 korku düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi ve COVID-19 korku düzeyinin yıl sonu not ortalamalarının karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi nedir?
2. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi yaş grubuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
4. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi okuduğu bölüm/programa göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
5. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi okuduğu sınıfa göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
6. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi COVID-19 geçirme durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
7. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi çift maske kullanma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
8. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi yaşanan evde kendisinden başka COVID-19 geçiren bireyin bulunma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

9. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi yakın çevrede COVID-19 geçiren bireyin bulunma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

10. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi birinci derece yakınlarında COVID-19 nedeni ile hastanede yatan bireylerin bulunma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

11. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi birinci derece yakınlarında COVID-19 nedeni ile hayatını kaybeden bireylerin bulunma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

12. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi birinci derece yakınlar haricinde çevresinde COVID-19 nedeni ile hastanede yatan bireylerin bulunma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

13. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi birinci derece yakınlar haricinde çevresinde COVID-19 nedeni ile hayatını kaybeden bireylerin bulunma durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

14. Öğrencilerin COVID-19 korku düzeyi ve akademik not ortalaması arasında anlamlı bir korelasyonel ilişki var mıdır?

15. Öğrencilerin COVID-19 korkusu akademik not ortalamasını anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada verileri toplamak için online anket yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini İstanbul'da bulunan üç vakıf üniversitesinin 4 yıllık İSG Bölümü, 2 yıllık İSG Programı ve mühendislik bölümlerinden 120 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan çalışma iki bölümden meydana gelmektedir.

1. Bölüm: Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ve COVID-19 sürecine ilgili sorular ile 2020-2021 4'lük sisteme göre hesaplanan yıl sonu not ortalamalarına ilişkin ifadeler yer almaktadır.

2. Bölüm: COVID-19 Korkusu Ölçeği: Kişilerin COVID-19 kaynaklı korku düzeylerinin ölçülmesi için Ahorsu vd. (2020) tarafından geliştirilmiş, Ladikli vd. (2020) tarafından Türkçe güvenilirlik ve geçerliği yapılmış olan ölçek kullanılmaktadır. Tek alt boyut ve 7 ifadeden oluşan ölçek, 5'li likerte göre oluşturulmuştur (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum).

4. Analiz

4.1. Katılımcılara Ait Bilgiler

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların %58,3'ünün erkek, %41,7'sinin kadın olduğu anlaşılmaktadır. Katılımcıların büyük bir oranı (%70) 18-22 yaş grubunda yer almaktadır. Katılımcıların %15'i 4 Yıllık İSG Bölümü, %43,3'ü 2

Yıllık İSG Programı ve %41,7'si mühendislik fakültesinin farklı bölümlerinde okuyan öğrencilerdir. Katılımcıların %34,2'si birinci sınıf, %12,5'i ikinci sınıf, %30'u üçüncü sınıf ve %23,3'ü dördüncü sınıf öğrencisidir. Katılımcıların %79,2'si COVID-19 geçirmediğini ifade etmiştir. Katılımcıların tamamı yanında dezenfektan taşıdığını belirtmiştir. Katılımcıların %45,8'i çift maske kullandığını, %28,3'ü yaşadığı evde kendisinden başka COVID-19 geçiren bireylerin bulunduğunu, %81,7'si yakın çevresinde COVID-19 geçiren bireylerin bulunduğunu belirtmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Tanılayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Erkek	70	58,3
	Kadın	50	41,7
Yaş grubu	18-22	84	70,0
	23-27	36	30,0
Okuduğunuz bölüm/program	4 Yıllık İSG Bölümü	18	15,0
	2 Yıllık İSG Programı	52	43,3
	Mühendislik	50	41,7
Sınıf seviyesi	1	41	34,2
	2	15	12,5
	3	36	30,0
	4	28	23,3
COVID-19 geçirdiniz mi?	Evet	25	20,8
	Hayır	95	79,2
Dışarıda çift maske kullanıyor musunuz?	Evet	55	45,8
	Hayır	65	54,2
Yanınızda dezenfektan taşıyor musunuz?	Evet	120	100,0
Yaşadığınız evde sizin haricinizde COVID-19 geçiren oldu mu?	Evet	34	28,3
	Hayır	86	71,7
Yakın çevrenizde COVID-19 geçiren oldu mu?	Evet	98	81,7
	Hayır	22	18,3
I. derece yakınlarınızdan COVID-19'dan dolayı hastanede yatan oldu mu?	Evet	27	22,5
	Hayır	93	77,5
I. derece yakınlarınızdan COVID-19'dan dolayı hayatını kaybeden oldu mu?	Evet	11	9,2
	Hayır	109	90,8
Çevrenizde (I. derece yakınlarınız HARIÇ) COVID-19'dan dolayı hastanede yatan oldu mu?	Evet	90	75,0
	Hayır	30	25,0
Çevrenizde (I. derece yakınlarınız HARIÇ) COVID-19'dan dolayı hayatını kaybeden oldu mu?	Evet	62	51,7
	Hayır	58	48,3
Toplam		120	100,0

4.2. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma kapsamında, COVID-19 Korkusu ölçeğinden elde edilen puanları incelemek için betimsel analizler gerçekleştirilmiştir. COVID-19 Korkusu ölçeğinden elde edilen puanların dağılımını incelemek için çarpıklık ve basıklık katsayıları temel alınmıştır. Çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 1 aralığında yer alması verilerin nor-

male yakın dağıldığını göstermektedir (Büyüköztürk, 2007). Bu çalışmada elde edilen puanlar için hesaplanan çarpıklık ve basıklık katsayıları belirtilen aralıkta yer almıştır (Çarpıklık=0,08; Basıklık=-0,50). Elde edilen sonuçlar ölçme aracından elde edilen puanların normal dağılıma sahip olduğunu göstermiştir. Bu doğrultuda, parametrik analiz teknikleri kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Homojen varyans varsayımını test etmek için iki grup arasındaki varyansların homojenlik durumunu irdelemek için Levene Testi yapılmıştır. Yapılan Levene Testi sonuçlarında grupların varyanslarının homojen olduğu (varyansların eşit olduğu) görülmüştür

Araştırma kapsamında, COVID-19 korkusu puanlarını iki kategorili değişkenlere (cinsiyet vb.) göre karşılaştırmak için bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır. Ölçek puanlarını ikiden fazla kategoriye sahip değişkenlere (sınıf düzeyi vb.) göre karşılaştırmak için ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Farkın kaynağını belirlemek için Scheffe post-hoc testi kullanılmıştır. COVID-19 korkusu ile akademik not ortalaması arasındaki ilişkiyi hesaplamak için Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmıştır. COVID-19 korkusunun akademik not ortalaması üzerindeki yordayıcı etkisini belirlemek için ise basit doğrusal regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Güven aralığı %95 olarak belirlenmiştir, $p < 0,05$ değerleri anlamlı kabul edilmiştir. Analizler için IBM SPSS 25.0 istatistik paket programı kullanılmıştır.

5. Bulgular

Bu bölümde, ilk olarak COVID-19 korkusu puanlarına ait betimsel değerlere yer verilmiştir. Bu sayede katılımcıların COVID-19 korkularının düzeyi belirlenmiştir. Bir sonraki adımda COVID-19 korkusu puanları cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, okuduğu bölüm/program vb. tanılayıcı değişkenlere göre karşılaştırılarak incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar tablolar halinde özetlenmiş ve açıklanmıştır.

Tablo 2. COVID-19 Korkusu Ölçeğinden Elde Edilen Puanlara Ait Betimsel Değerler

Değişken	N	Minimum	Maksimum	Ort	Ss
COVID-19 korkusu	120	7	35	19,60	6,84

Tablo 2 incelendiğinde, COVID-19 korkusu puanlarının 7 ile 35 arasında değiştiği gözlenmiştir. COVID-19 korkusu puan ortalaması 19,60 ($Ss=6,84$) olarak hesaplanmıştır. Elde edilen puan ortalamasına göre katılımcıların

Tablo 4. Yaş Gruplarına Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaş grubu	N	Ort	Ss	t	Sd	p
COVID-19 korkusu	18-22	84	19,52	7,07	-0,19	118	0,85
	23-27	36	19,78	6,36			

COVID-19 korkusu orta düzeyde bulunmaktadır.

Tablo 3. Cinsiyete Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ort	Ss	t	Sd	p
COVID-19 korkusu	Kadın	50	22,18	4,75	3,67	118	0,00
	Erkek	70	17,76	7,51			

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyete göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=3,67$; $p < 0,05$). Kadınların COVID-19 korkusu puan ortalaması erkeklerin puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 4 incelendiğinde, yaş gruplarına göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=-0,19$; $p > 0,05$). 18-22 ve 23-27 yaş gruplarında bulunan katılımcıların COVID-19 korkularının benzer olduğu gözlenmiştir.

Tablo 5. Okuduğu Bölüm/Programa Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Bölüm/	N	Ort	Ss	F	p	Post-Hoc ^h
COVID-19 korkusu	4 Yıllık İSG Bölümü ^a	18	17,33	6,43	4,52	0,01	b>a
	2 Yıllık İSG Programı ^b	52	21,65	7,09			
	Mühendislik Bölümleri ^c	50	18,28	6,23			

^hScheffe Testi

Tablo 5 incelendiğinde, okudukları bölüm/programa göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($F_{(2;119)}=4,52$; $p < 0,05$). Scheffe testi sonuçlarına göre, 2 Yıllık İSG Programı öğrencilerinin COVID-19 korkusu puan ortalaması, 4 Yıllık İSG Bölümü öğrencilerinin puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 6. Sınıf Düzeyine Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Sınıf düzeyi	N	Ort	Ss	F	p	Post-Hoc ^h
COVID-19 korkusu	1 ^a	41	21,90	6,89	5,26	0,00	a>c, a>d, b>c, b>d,
	2 ^b	15	22,67	7,97			
	3 ^c	36	17,36	5,77			
	4 ^d	28	17,46	5,92			

^hScheffe Testi

Tablo 6 incelendiğinde, sınıf düzeyine göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($F_{(3;119)}=5,26$; $p < 0,05$). Scheffe testi sonuçlarına göre, birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin COVID-19 korkusu puan ortalamaları, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin puan ortalamalarından an-

lamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 7. COVID-19 Geçirme Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	COVID-19 geçirdiniz mi?		N	Ort	Ss	t	Sd	p
	Evet	Hayır						
COVID-19 korkusu	Evet		25	21,28	7,32	1,39	118	0,17
	Hayır		95	19,16	6,68			

Tablo 7 incelendiğinde, COVID-19 geçirme durumuna göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=1,39$; $p>0,05$). COVID-19 geçiren ve geçirmeyen katılımcıların COVID-19 korkularının benzer olduğu gözlenmiştir.

Tablo 8. Dışarıda Maske Kullanma Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	Dışarıda çift maske kullanıyor musunuz?		N	Ort	Ss	t	Sd	p
	Evet	Hayır						
COVID-19 korkusu	Evet		55	21,02	6,46	2,12	118	0,04
	Hayır		65	18,40	6,97			

Tablo 8 incelendiğinde, dışarıda çift maske kullanma durumuna göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=2,12$; $p<0,05$). Dışarıda çift maske kullanan katılımcıların COVID-19 korkusu puan ortalaması dışarıda çift maske kullanmayan katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 9. Yaşanılan Evde Kendisinden Başka COVID-19 Geçiren Bireyin Bulunma Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	Yaşadığınız evde sizin haricinizde COVID-19 geçiren oldu mu?		N	Ort	Ss	t	Sd	p
	Evet	Hayır						
COVID-19 korkusu	Evet		34	21,00	7,52	1,42	118	0,16
	Hayır		86	19,05	6,51			

Tablo 9 incelendiğinde, yaşanılan evde kendisinden başka COVID-19 geçiren bireyin bulunma durumuna göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=1,42$; $p>0,05$). Yaşadığı evde kendisinde başka COVID-19 geçiren bireylerin bulunduğunu ve bulunmadığını belirten katılımcıların COVID-19 korkularının benzer olduğu gözlenmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde, yakın çevrede COVID-19 geçiren bireyin bulunma durumuna göre COVID-19 korkusu

Tablo 10. Yakın Çevrede COVID-19 Geçiren Bireyin Bulunma Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	Yakın çevrenizde COVID-19 geçiren oldu mu?		N	Ort	Ss	t	Sd	p
	Evet	Hayır						
COVID-19 korkusu	Evet		98	19,59	6,99	-0,03	118	0,98
	Hayır		22	19,64	6,26			

puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=-0,03$; $p>0,05$). Yakın çevresinde COVID-19 geçiren bireylerin bulunduğunu ve bulunmadığını belirten katılımcıların COVID-19 korkularının benzer olduğu gözlenmiştir.

Tablo 11. Birinci Derece Yakınlarında COVID-19 Nedeni ile Hastanede Yatan Bireylerin Bulunma Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	I. derece yakınlarınızdan COVID-19'dan dolayı hastanede yatan oldu mu?		N	Ort	Ss	t	Sd	p
	Evet	Hayır						
COVID-19 korkusu	Evet		27	22,48	6,59	2,54	118	0,01
	Hayır		93	18,76	6,71			

Tablo 11 incelendiğinde, birinci derece yakınlarında COVID-19 nedeni ile hastanede yatan bireylerin bulunma durumuna göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=2,54$; $p<0,05$). Birinci derece yakınlarında COVID-19 nedeniyle hastanede yatan bireylerin bulunduğunu belirten katılımcıların COVID-19 korkusu puan ortalaması, bulunmadığını belirten katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 12. Birinci Derece Yakınlarında COVID-19 Nedeni ile Hayatını Kaybeden Bireylerin Bulunma Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	I. derece yakınlarınızdan COVID-19'dan dolayı hayatını kaybeden oldu mu?		N	Ort	Ss	t	Sd	p
	Evet	Hayır						
COVID-19 korkusu	Evet		11	18,91	9,31	-0,35	118	0,73
	Hayır		109	19,67	6,59			

Tablo 12 incelendiğinde, birinci derece yakınlarında COVID-19 nedeni ile hayatını kaybeden bireylerin bulunma durumuna göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=-0,35$; $p>0,05$). Birinci derece yakınlarında COVID-19 nedeni ile hayatını kaybeden bireylerin bulunduğunu ve bulunmadığını belirten katılımcıların CO-

VID-19 korkularının benzer olduğu gözlenmiştir.

Tablo 13. Birinci Derece Yakınlar Haricinde Çevresinde COVID-19 Nedeni ile Hastanede Yatan Bireylerin Bulunma Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	Çevrenizde (1. derece yakınlarınız HARIÇ) COVID-19'dan dolayı hastanede yatan oldu mu?	N	Ort	Ss	t	Sd	p
COVID-19 korkusu	Evet	90	20,69	6,40	3,13	118	0,00
	Hayır	30	16,33	7,17			

Tablo 13 incelendiğinde, birinci derece yakınlar haricinde çevresinde COVID-19 nedeni ile hastanede yatan bireylerin bulunma durumuna göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=3,13$; $p<0,05$). Birinci derece yakınlar haricinde çevresinde COVID-19 nedeni ile hastanede yatan bireylerin bulunduğunu belirten katılımcıların COVID-19 korkusu puan ortalaması, bulunmadığını belirten katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

Tablo 14. Birinci Derece Yakınlar Haricinde Çevresinde COVID-19 Nedeni ile Hayatını Kaybeden Bireylerin Bulunma Durumuna Göre COVID-19 Korkusu Puan Ortalamaları, Standart Sapmaları ve Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Değişkenler	Çevrenizde (1. derece yakınlarınız HARIÇ) COVID-19'dan dolayı hayatını kaybeden oldu mu?	N	Ort	Ss	t	Sd	p
COVID-19 korkusu	Evet	62	21,37	6,48	3,03	118	0,00
	Hayır	58	17,71	6,75			

Tablo 14 incelendiğinde, birinci derece yakınlar haricinde çevresinde COVID-19 nedeni ile hayatını kaybeden bireylerin bulunma durumuna göre COVID-19 korkusu puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır ($t_{(118)}=3,03$; $p<0,05$). Birinci derece yakınlar haricinde çevresinde COVID-19 nedeni ile hayatını kaybeden bireylerin bulunduğunu belirten katılımcıların COVID-19 korkusu puan ortalaması, bulunmadığını belirten katılımcıların puan ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Yapılan benzer bir çalışma da COVID-19 sebebiyle bir yakını vefat eden öğrencilerin korku düzeyleri, kayıp yaşamayan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır (Duman, 2020).

Tablo 15 incelendiğinde, COVID-19 korkusu puanları ile akademik not ortalaması arasında yüksek düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır ($r=-0,71$; $p<0,01$). COVID-19 korkusu arttıkça akademik not ortalamasının

azaldığı gözlenmiştir.

Tablo 15. COVID-19 Korkusu Puanları ile Akademik Not Ortalaması Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Katsayısı

Değişkenler		Akademik not ortalaması
COVID-19 korkusu	r	-0,71**
	p	0,00
	N	120

** $p<0,01$

Tablo 16. COVID-19 Korkusunun Akademik Not Ortalaması Üzerindeki Yordayıcı Etkisini Belirlemek için Gerçekleştirilen Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	SH	β	t	p
(Sabit)	37,05	1,61		22,97	0,00
COVID-19 korkusu	-7,54	0,68	-0,71	-11,14	0,00
R=0,707	R ² =0,500	$F_{(1;125)}=124,16$			$p<0,01$

Bağımlı değişken= Akademik not ortalaması

Tablo 16 incelendiğinde, oluşturulan regresyon denkleminin istatistiksel olarak anlamlı olduğu anlaşılmaktadır ($R=0,707$; $F_{(1;125)}=124,16$; $p<0,01$). COVID-19 korkusu akademik not ortalamasındaki değişimin %50'sini açıklamaktadır. COVID-19 korkusu akademik not ortalaması üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. COVID-19 korkusu akademik not ortalamasını negatif yönde yordamaktadır ($\beta=-0,71$; $p<0,01$).

6. Sonuç

COVID-19 pandemisinden en fazla etkilenen gruplardan biri olan üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışmada cinsiyete göre COVID-19 korkusu kadınlarda erkeklere göre daha yüksek düzeyde saptanmıştır. Baki-oğlu vd.'nin (2020) yetişkin kişiler üzerinde yapmış olduğu çalışmayla desteklenmektedir. İki yıllık İSG Programı öğrencilerinin korku düzeyleri ise 4 yıllık İSG Programı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların ev halkı içinde ya da çevresinde COVID-19 geçirme durumuna göre anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Pandemi sürecinde kişilerin COVID-19'u kanıksamaları durumundan kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Bulgulara göre COVID-19'dan dolayı hastalığın daha ağır bir seyirde gitmesinden ötürü hastanede bu süreci geçiren yakınları olan katılımcıların, diğer katılımcılara göre daha fazla düzeyde COVID-19 korkusu yaşadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

COVID-19 korkusu puanları ile akademik not ortalaması arasında yüksek düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. COVID-19 korkusu akademik not ortalaması üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. COVID-19 korkusu

akademik not ortalamasını negatif yönde yordamaktadır. 2021-2022 eğitim öğretim yılında üniversitelerde yüz yüze eğitime başlanmasıyla beraber üniversitelerde gerekli salgın önlemleri alınarak güvenli kampüs algısı yaratılmalıdır. Öğrencilere hem salgından korunmaları hususunda, hem de salgın korkusu psikososyal yönden ele alınarak eğitimler verilmelidir.

Bu çalışmada, COVID-19 salgın hastalık sürecinde güncel bilgilere yer verilmesinin yanında araştırmaya katılan katılımcı üniversite öğrencilerinin yalnızca belli bölüm/program ve fakülte öğrencilerinden seçilmesi, ve sınırlı sayıda öğrenci ile gerçekleştirilmesi, COVID-19 pandemisinden dolayı anketlerin yüz yüze değil de internet ortamında yürütülmesi gibi sınırlılıklar bulunmaktadır. Bu alanla ilgili gelecek araştırmalarda bu sınırlılıkları göz önünde bulundurup farklı araştırmalar yapılması önerilebilir. Yapılacak bir sonraki çalışmalar için örneklem büyüklüklerinin ve öğrenci profillerinin farklı olması sebebiyle sonuçların irdelenmesi gerektiği önerilmektedir.

7. Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 09.06.2021 tarihli ve 2021/7 numaralı kararı ile alınmıştır.

8. Kaynakça

- Ahorsu, D. K., Lin, C.-Y., Imani, V., Safari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00270-8>.
- Ayittey, F. K., Ayittey, M. K., Chiwero, N. B., Kamasah, J. S., & Dzuvoor, C. (2020). Economic impacts of Wuhan 2019-nCoV on China and the world. *Journal of Medical Virology*, 92(5), 473-475.
- Bailey, D.E., Jr., Landerman, L., Barroso, J., Bixby, P., Mishel, M.H., Muir, A.J., . . . Clipp, E. (2009). Uncertainty, symptoms, and quality of life in persons with chronic hepatitis C. *Psychosomatics*, 50, 138-146. <https://doi.org/10.1176/appi.psy.50.2.138>
- Bao, Y., Sun, Y., Meng, S., Shi, J., & Lu, L. (2020). 2019-nCoV epidemic: address mental health care to empower society. *The Lancet*, 395(10224), e37-e38. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30309-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30309-3)
- Brooks, S. K., Webster, R. K., Smith, L. E., Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N., & Rubin, G. J. (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. *Lancet*, 395, 912-920. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30460-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30460-8).
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pagem Yayınları.
- Ceviz, N. , Tektaş, N. , Basmacı, G. & Tektaş, M. (2020). Covid 19 Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin Analizi. *International Journal of Scholars in Education* , 3 (2) , 312-329 .
- Duan, L. ve Zhu, G. (2020). Psychological interventions for people affected by the COVID-19 epidemic. *The Lancet*, 7(4), 300-302.
- Duman, N. (2020). Üniversite öğrencilerinde COVID-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük. *The Journal of Social Science*, 4(8), 426-437.
- Hays J.N. (2005). *Epidemics and Pandemics, their impact on human history*. Santa Barbara, California: ABC-CLIO 2005; P.103. ISBN 978-1851096589.
- Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., Hu, Y., et al. (2020). Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *The Lancet*, 395(10223), 497-506. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30183-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30183-5).
- Ladikli, N. , Bahadır, E. , Yumuşak, F. N. , Akkuzu, H. , Karaman, G. & Türkkan, Z. (2020). Kovid-19 Korkusu Ölçeği'nin Türkçe Güvenilirlik Ve Geçerlik Çalışması . *International Journal of Social Science* , 3 (2) , 71-80 .
- Li, S.W., Wang, Y., Yang, Y.Y., Lei, X.M., & Yang, Y.F. (2020). Analysis of influencing factors of anxiety and emotional disorders in children and adolescents during home isolation during the epidemic of novel coronavirus pneumonia. *Chinese Journal of Child Health*. 1-9.
- Memiş Doğan, M. ve Düzel, B. (2020). COVID-19 özelinde korku-kaygı düzeyleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(4), 739-752.
- Pakpour, A.H. And Griffiths, M.D. (2020). The fear of COVID-19 and its role in preventive behaviors. *Journal of Concurrent Disorders*, 2 (1), pp. 58-63. ISSN 2562-7546
- Qiu, J., Shen, B., Zhao, M., Wang, Z., Xie, B., & Xu, Y. (2020). A nationwide survey of psychological distress 331 among Chinese people in the COVID-19 epidemic: Implications and policy recommendations. *General Psychiatry*, 33, 19-21. <https://doi.org/10.1136/gpsych-2020-100213>.
- Sarı ve Dağ (2009). Belirsizliğe tahammülsüzlük ölçeği, endişe ile ilgili olumlu inançlar ölçeği ve endişenin sonuçları ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması. geçerliliği ve güvenilirliği. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 10, 261-70.
- Shigemura, J., Ursano, R. J., Morganstein, J. C., Kurosawa, M., & Benedek, D. M. (2020). Public responses to the novel 2019 coronavirus (2019-nCoV) in Japan: Mental health consequences and target populations. *Psychiatry and clinical neurosciences*, 74(4), 281. doi: 10.1111/pcn.12988
- Sönmez, R. V. (2020). COVID-19 Kaygısının İş Gören Performansı Ve Motivasyonu Üzerine Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma . *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* , 7 (12) , 155-175.
- Tekin, E. & Zorkun, M. (2019). E-ticaret algısının Y ve Z kuşaklarının girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi: Kastamonu üniversitesi örneği, *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 7(18), 117-147.
- Tuna, A. A. ve Türkmenbaş, Z. (2021). COVID-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışma Uygulamaları ve Çalışma Motivasyonunu Etkileyen Faktörler. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 3246-3260. Geliş tarihi gönderen <https://www.isarder.org/index.php/isarder/article/view/1212>
- Xiao H, Zhang Y, Kong D, Li S, Yang N. Social capital and sleep quality in individuals who self-isolated for 14 days during the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak in January 2020 in China. *Med Sci Monit*. 2020;26:e923921.

Zhou F, Yu T, Du R, *et al.* (2020). Clinical course and risk factors for mortality of adult inpatients with COVID-19 in Wuhan, China: a retrospective cohort study. *Lancet* 2020; 395: 1054– 1062.